

Gedragscode

“Voor christelijk, kansrijk en kwalitatief goed onderwijs”

- Ambitie
- Verbinden
- Ondernemen
- Verantwoord
- (talent)ontwikkeling

Status van het beleidsdeel:

Status	DO	GMR	1 ^e evaluatie	Kwaliteitscyclus
2012-11-04 Toevoeging n.a.v act. situatie				
2013-02-27 samenvoegen met opbrengsten overleg EVP en IVP-ers				
2013-03-04 na overleg EVP				
2013-11-27 GMR-instemming na kleine tekstuele wijzigingen				

Stg. PCPO Midden-Brabant
Hooilaan 1
4816 EM BREDA

1. Inhoudsopgave

1.	Inhoudsopgave.....	2
2.	<i>Inleiding</i>	3
3.	<i>Waardevast en betrouwbaar</i>	4
4.	<i>Wat is een gedragscode</i>	4
4.1	Voor wie?	5
5.	<i>Definitie gedragsregels ter preventie van ongewenst gedrag</i>	5
6.	<i>Doelen en voordelen van onze gedragscode</i>	5
7.	<i>Uitgangspunten van onze gedragscode</i>	5
8.	<i>Vakmatig professioneel</i>	6
8.1	<i>Scholing en opleiding</i>	6
8.2	<i>Bekwaamheidsdossier</i>	6
8.3	<i>Mobiliteit</i>	6
9.	<i>Gedragsmatig professioneel</i>	7
9.1	<i>Vertrouwelijkheid en geheimhouding</i>	7
9.1.1	Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP)	7
9.2	<i>Begeleiden van leerlingen tijdens school gerelateerde activiteiten</i>	8
	Gymnastieklessen en zwemonderwijs	8
	Het schoolreisje / schoolkamp	8
	Omgaan met leerlingen in klassen- en schoolsituaties	8
	Contacten tussen leerkrachten en leerlingen.....	9
9.3	<i>Het begeleiden van leerlingen bij persoonlijke verzorging en medicijn toediening</i> ..	12
9.4	<i>Kledingvoorschriften</i>	12
9.5	<i>Omgaan met elektronische informatie- en communicatiemiddelen</i>	13
9.6	<i>Omgaan met sociale media</i>	13
9.7	<i>Melden van misstanden</i>	13
10.	<i>Vertrouwenspersoon integriteit</i>	14
11.	<i>Tot slot</i>	14

2. Inleiding

PCPO Midden-Brabant staat de komende jaren voor een groot aantal uitdagingen. Niet alleen staan we aan het begin van de landelijke invoering van Passend onderwijs, ook treffen landelijke en gemeentelijke bezuinigingen het onderwijs en krijgen onze scholen, op termijn, te maken met een krimpend aantal leerlingen in de regio.

Bovenstaande constatering vragen om het maken van duidelijke keuzes om ons te onderscheiden ten opzichte van onze concurrentie. Alleen zo kan de professionalisering en de profilering van het (protestants) christelijk onderwijs in Midden-Brabant zijn doorgang vinden.

Bij het professionaliseren en profileren van een organisatie, of organisatiedeel speelt het personeel een grote rol:

- Kent het personeel de missie, de strategie en de visie van de organisatie;
- Draagt het personeel de missie, de strategie en de visie van de organisatie uit;
- Is het personeel een positieve ambassadeur van de organisatie;
- is het personeel betrouwbaar en handelt het waardevast;
- Is het personeel gemotiveerd;
- Is het personeel goed opgeleid en toegerust voor de uitdagingen van deze tijd.

Om hieraan te kunnen voldoen is in dit document een aantal uitgangspunten en regels ten aanzien van gedrag vastgelegd. Bovendien staan in dit document een aantal wettelijke verplichtingen voor wat betreft het opstellen van gedragsafspraken, zoals onder andere het omgaan met sociale media in relatie tot leerlingen en ouders en het voorkomen van (seksueel) misbruik.

Na bespreking en vaststelling in een directeurenoverleg gaat het document naar de GMR ter verkrijging van instemming van de P-geleding van de raad. Na het verkrijgen van deze instemming worden de directeuren verantwoordelijk voor het bekend maken en implementeren van de regeling in de scholen. De regeling zal worden opgenomen in de beleidscyclus van de stichting en om de vier jaar worden geëvalueerd. Ook wordt de code gepubliceerd op de stichtingswebsite. De Raad van Toezicht speelt een rol bij het bewaken van het nakomen van de code: vanuit de code goed bestuur wordt het naleven van de gedragscode een onderwerp van toezicht.

3. Waardevast en betrouwbaar

De kernwaarden van PCPO Midden-Brabant zijn ambitie, verbinden, ondernemen, verantwoord en (talent)ontwikkeling. De kernwaarden die in dit beleidsdeel vooral tot uiting komen zijn: *verbinden en verantwoord*. Deze begrippen worden in dit beleidsdeel samengepakt in de zin: "Omgaan met elkaar". We beschrijven hoe hiermee wordt omgegaan binnen PCPO Midden-Brabant

Van iedere medewerker van PCPO Midden-Brabant wordt verwacht dat zij waardevast en betrouwbaar handelt. Dat betekent in eerste instantie dat men zich houdt aan de in wetten, algemene maatregelen van bestuur, de CAO-PO en in andere beleids- en wetsdocumenten vastgelegde gedragsregels.

Dit betekent ook dat men eerlijk en oprecht is en handelt en niet uit is op eigen gewin, het beschadigen of in een verkeerd daglicht stellen van anderen. Organisatiebelang gaat hierbij voor persoonlijk belang: als het de organisatie en haar werkomgeving goed gaat, heeft dat een positieve invloed op ons allen. Binnen PCPO Midden-Brabant zijn daarbij de Bijbelse normen en waarden de basis.

Respectvol betekent in de context van dit document: met respect en waardering voor de keuzes van anderen. In Nederland is een ieder vrij om haar eigen levensbeschouwing/godsdienst te kiezen en zijn ook relaties tussen twee mensen van dezelfde sekse algemeen erkend. Respect is echter altijd wederkerig: van een ieder wordt ook verwacht dat de (levensbeschouwelijke) grondslag, de uitgangspunten en de visie van PCPO Midden-Brabant worden gerespecteerd.

Betrouwbaar, tot slot, is dat men afspraken met elkaar maakt en alles in het werk stelt om deze na te komen. Mocht dit niet lukken, om wat voor redenen dan ook, wordt de dialoog gezocht en worden nieuwe afspraken gemaakt.

4. Wat is een gedragscode

Een gedragscode is een geheel van afspraken over het gedrag van mensen in een sociale context/situatie. Door de leerlingen en ouders te laten participeren en door activiteiten te organiseren die de betrokkenheid van leerlingen en ouders stimuleren, leidt ertoe dat leerlingen spontaan verantwoordelijkheden oppakken. Hiermee wordt de school ook van hen en voelt iedereen zich er veilig, prettig en gewaardeerd. Hierdoor zal de sociale binding toenemen. Een belangrijk kenmerk van preventief veiligheidsbeleid.

Voor de gedragscode in het onderwijs geldt een wettelijke verplichting, namelijk als code die onderdeel uitmaakt van het veiligheidsplan.

Rondom de gedragscode is ruimte voor school specifieke elementen. Dit document biedt het kader; een vereist minimum. Het staat de scholen/clusters vrij om aanvullend nog meer afspraken met elkaar te maken betreffende gedrag en omgang.

Gedragsregels geven de grenzen aan van het handelen en fungeren als toetssteen voor het gedrag van personeelsleden, leerlingen en andere betrokkenen in concrete situaties. Ze nodigen uit tot nadenken en discussiëren over het eigen handelen en dat van anderen binnen de school. Als er met elkaar regels zijn vastgesteld, kan iedereen daarop worden aangesproken.

4.1 Voor wie?

De gedragscode is bindend voor:

- Personeel en leerlingen van de school;
- Andere personen die in opdracht van de school werkzaam zijn, zoals gastdocenten, vrijwilligers, stagiaires en uitzendkrachten;
- Ouders die ondersteunende werkzaamheden verrichten;
- Externen zoals schilders of medewerkers van Onderwijsadviesbureaus, die tijdelijk op school werkzaam zijn, maar ook bijvoorbeeld taxichauffeurs die betrokken zijn bij het vervoer van leerlingen van en naar school;
- Bezoekers van de school.

Kortom: voor iedereen die op enigerlei wijze betrokken is bij de school.

5. Definitie gedragsregels ter preventie van ongewenst gedrag

“Ongewenst gedrag is elke vorm van gedrag of toenadering, in verbale, non-verbale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren”.

Hieronder moet tevens worden verstaan: het ongevraagd verzenden of bewust voor anderen zichtbaar raadplegen van (pornografische) afbeeldingen of teksten, onder meer via internet.

6. Doelen en voordelen van onze gedragscode

De doelen die we willen bereiken met onze gedragscode zijn:

- Duidelijkheid verschaffen over wat van elkaar wordt verwacht op de scholen die ressorteren onder het bevoegd gezag van PCPO Midden-Brabant;
- Duidelijkheid verschaffen over wat er niet wordt getolereerd in het gedrag van betrokkenen op de scholen die ressorteren onder het bevoegd gezag van PCPO Midden-Brabant;
- Het scheppen van een goed pedagogisch klimaat waarbinnen alle betrokkenen zich prettig en veilig voelen;
- Het bijdragen aan preventie van machtsmisbruik in ruime zin;
- Het bevorderen en bewaken van veiligheids-, gezondheids- en welzijnsaspecten voor alle betrokkenen bij hun werk op onze scholen;
- Het bewaken van de privacy van alle betrokkenen.

Uit bovenstaande blijkt dat de omgangsvormen tussen personeel en leerlingen van een school een belangrijke invloed hebben op de schoolcultuur. Daarom is het goed als er afspraken worden gemaakt op het gebied van sociale veiligheid.

7. Uitgangspunten van onze gedragscode

De uitgangspunten van onze gedragscode zijn:

- Wij nemen de christelijke waarden en normen als uitgangspunt voor ons gedrag;
- Wij accepteren en respecteren elkaar;
- Wij onderschrijven het uitgangspunt dat mannen en vrouwen, jongens en meisjes gelijkwaardig zijn;
- Wij geven de ruimte aan persoonsgebonden of cultuurgebonden verschillen, mits deze niet in conflict komen met de algemene gedragsregels;
- Wij scheppen een klimaat waar kinderen en volwassenen zich veilig voelen;
- Wij bevorderen een klimaat waarin voor de kinderen en de volwassenen de voorwaarden aanwezig zijn om een positief zelfbeeld te vormen;
- Op school zorgen we goed voor onze eigen materialen, die van een ander en van de school en zorgen we er samen voor dat de school er netjes en verzorgd uitziet;
- De gedragsregels komen regelmatig (minimaal 1x per jaar) terug binnen teamvergaderingen en klassengesprekken.

- De gedragsregels worden verstrekt aan nieuwe leerkrachten, stagiaires, overblijfsmedewerkers;
- Van iedereen binnen de school (leerkrachten, ouders, kinderen, overblijfsmedewerkers, interieurverzorgsters, enz.) wordt verwacht dat zij zich aan de vastgestelde gedragsregels houden en dat zij elkaar aanspreken op de naleving ervan;
- De gedragscode wordt in de schoolgids geplaatst;
- Op onze school gedraagt een ieder zich professioneel.

8. Vakmatig professioneel

8.1 Scholing en opleiding

Van iedere werknemer van PCPO Midden-Brabant wordt verwacht dat zij¹ haar kennis en vaardigheden op peil houdt. Dat betekent dat ieder personeelslid regelmatig bijscholingscursussen dient te volgen, hetzij individueel hetzij in teamverband. Een combinatie van beiden heeft hierbij de voorkeur. Persoonlijke ontwikkeling dient te zijn/worden gerelateerd aan school- / organisatieontwikkeling. Beleidsafspraken over scholing en ontwikkeling, de financiering en de overige regelingen hieromheen zijn vastgelegd in het document: "Scholingsbeleid met onkostenregeling voor het personeel van PCPO Midden-Brabant". Het algemene scholingsdoel van de stichting is om ervoor te zorgen dat ieder personeelslid kan voldoen aan de eisen die modern (passend) onderwijs stelt. Scholing draagt bij aan de professionalisering en profilering van PCPO Midden-Brabant. Dat betekent dat iedere leerkracht binnen PCPO Midden-Brabant op termijn (afhankelijk van zijn ontwikkelingsfase) in staat moet zijn om:

- te instrueren op tenminste drie niveaus. Hiermee wordt bedoeld dat elke leerkracht een model toepast dat een standaard, verlengde en verkorte instructie bevat;
- leerlingenresultaten systematisch bij te houden en te analyseren en hier haar didactische aanpak op af te stemmen;
- haar leerkrachtgedrag aan te passen op basis van de analyse van de resultaten van de leerlingen en hun intellectuele mogelijkheden;
- een specialisme te ontwikkelen binnen de eigen bouw, schoolbreed of op bovenschools niveau;
- kinderen met een bijzondere ondersteuningsbehoefte te begeleiden.

Op iedere school zijn jaarlijks middelen beschikbaar ten behoeve van het her- en bijscholen van het personeel. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om gebruik te maken van de zogenaamde lerarenbeurs. Dit is een mogelijkheid om via het ministerie extra geld beschikbaar te krijgen voor scholings- en opleidingsdoelstellingen.

8.2 Bekwaamheidsdossier

Het bestuur is ervoor verantwoordelijk dat ieder personeelslid een bekwaamheidsdossier bijhoudt. Deze verantwoordelijkheid is via de directie van de scholen belegd bij ieder individueel personeelslid.

In dit dossier houdt de professional bij welke opleidingen zij volgde en welke certificaten werden behaald. Ook wordt in het bekwaamheidsdossier bijgehouden aan welke persoonlijke doelen wordt gewerkt op de werkvloer en welke rol collega's daarbij spelen. Het bekwaamheidsdossier wordt betrokken bij alle gesprekken die worden gehouden in het kader van de gesprekscyclus en zal vooral tijdens het beoordelingsgesprek worden beoordeeld en gewaardeerd. Op stichtingsniveau is voor zowel het personeels- als voor het bekwaamheidsdossier een vaste inhoudsopgave vastgesteld. Deze wordt momenteel nog niet uniform gebruikt, het wachten is op het beschikbaar komen van ons online AFAS-systeem, waarin documenten digitaal kunnen worden bewaard.

8.3 Mobiliteit

Mobiliteit is binnen PCPO Midden-Brabant geen doel op zich! Mobiliteit wordt gezien als een middel om te komen tot bredere (onderwijs)inzichten en als stimulator van persoonlijke ontwikkeling. Recent onderzoek wees uit dat mobiliteit de flexibiliteit van leerkrachten in hun beroep vergroot en bijdraagt aan de persoonlijke ontwikkeling. Sinds 1998 hebben alle personeelsleden van PCPO Midden-Brabant een bestuursaanstelling, daarmee verviel de schoolaanstelling. Dat betekent dat mobiliteit rechtspositioneel sinds die tijd veel eenvoudiger is geworden. Deze vereenvoudiging van het systeem

¹ Waar in dit document zij/haar wordt gebruikt kan ook hij/zijn worden gelezen, wanneer het een mannelijke werknemer betreft.

leidde binnen PCPO Midden-Brabant echter nog niet tot veel “blijve mobiliteit”. Van al het personeel van PCPO Midden-Brabant wordt verwacht dat zij open staan voor mobiliteit. Eventuele beperkingen, bijvoorbeeld voortkomend uit de persoonlijke levenssfeer, kunnen ter sprake komen tijdens persoonlijke gesprekken met de direct leidinggevende. Samen wordt dan gezocht naar oplossingen voor deze vaak organisatorische knelpunten.

9. Gedragmatig professioneel

9.1 Vertrouwelijkheid en geheimhouding

9.1.1 Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP)

Voor het onderwijs is de Wet Bescherming Persoonsgegevens per 1 september 2001 in werking getreden. In deze wet is vastgelegd hoe zorgvuldig om te gaan met persoonsgebonden gegevens. In het kort komt de wet er op neer dat bedrijven en instellingen toestemming moeten vragen voor het gebruik van persoonsgegevens als de openbaarmaking van die gegevens herleidbaar is naar individuele persoonsgegevens. Zo dient een school bijvoorbeeld toestemming te vragen aan ouders voor het fotograferen en het publiceren van foto's van hun kinderen. Ter bescherming van de persoonsgegevens van leerlingen wordt de toestemming vastgelegd in hun dossiers.

- Criteria
De twee belangrijkste criteria die in de WBP zijn vermeld voor het verzamelen, verwerken en uitwisselen van persoonsgegevens zijn:
  - het moet een doel hebben;
  - het moet noodzakelijk zijn.

- Zorgvuldigheid
Gezien de aard van de gegevens, mag van scholen verwacht worden dat zij hiermee uiterst zorgvuldig en vertrouwelijk omgaan.
  - Gegevens die digitaal worden opgeslagen zijn alleen toegankelijk voor bevoegden.
  - Gegevens worden niet langer bewaard dan noodzakelijk. De termijn die gehanteerd wordt is 10 jaar (conform de Archiefwet) of 5 jaar nadat een leerling de school verlaten heeft.

- Vermeld in schoolgids:
  - De manier waarop gegevens van leerlingen worden verwerkt;
  - Voor welk doel de gegevens gebruikt worden;
  - Welke rechten (inzage en eventueel correctierecht) en plichten ouders en leerlingen hebben.

Noot: Ouders en/of leerlingen van zestien jaar of ouder hebben recht op inzage in hun gegevens / hun dossier. Bij feitelijke onjuistheden staat correctierecht tot hun beschikking.

Alle medewerkers van PCPO Midden-Brabant dienen zich te houden aan de in het protocol “Privacy reglement leerling gegevens-po PCPO Midden-Brabant” opgenomen bepalingen en afspraken. Ook is er sprake van de plicht om vertrouwelijk om te gaan met informatie, of om zelfs geheim te houden. Vertrouwelijkheid = ‘ik zeg niets zonder je hierover te informeren, maar ik heb mijn eigen professionele afweging te maken’.

Geheimhouding houdt dan in: ‘ik zeg niets zonder jouw expliciete toestemming’.

Het professioneel omgaan met beschikbare informatie eindigt niet bij het beëindigen van het dienstverband van de medewerker. Dat houdt in dat van iedere medewerker wordt verwacht dat ook zorgvuldig en discreet wordt omgegaan met eerder verstrekte informatie.

9.2 Begeleiden van leerlingen tijdens school gerelateerde activiteiten

Wij maken hierbij onderscheid naar:

Gymnastieklessen en zwemonderwijs

- *Aan- en uitkleden*
In de groepen 1 en 2 worden, indien nodig, kinderen geholpen met aan- en uitkleden. Vanaf groep 3 gebeurt dit niet meer, tenzij een kind er om vraagt;
- *Gescheiden aan- en uitkleden*
Vanaf groep 5 kleden jongens en meisjes zich gescheiden om en hebben een eigen kleedkamer, mits de accommodatie en het aantal begeleiders dat toelaat. De leerkracht kondigt zijn binnenkomst duidelijk aan door te kloppen;
- *Hulpverlening en uitleg tijdens de gymles*
Hulpverlening en uitleg bij een bewegingsuitvoering wordt met inachtneming van het karakter van deze gedragscode gegeven.;
- *Ongelukken in de gymzaal, of kleedruimte*
Bij behandeling van een geblesseerde leerling zorgt de leerkracht ervoor dat er in principe een andere leerling of volwassene erbij aanwezig is. Indien er hulp geboden moet worden, wordt er rekening gehouden met de aanwezige mogelijkheden op school en de wensen van het kind.
- *Situaties in de gymzaal*
Leerkrachten proberen te voorkomen dat zij alleen met een individuele leerling in een gymzaal of bij ruimte van de zaal zijn.
Leerkrachten moeten er op toezien dat zij voldoende overzicht houden over de kleedruimten en de gymzaal.
- *Betreden van de kleedruimte door de leerkracht*
Bij het betreden van de kleedruimte wordt altijd even geklopt, zodat de komst wordt aangekondigd.

Het schoolreisje / schoolkamp

Schoolkampen

Op schoolkampen bestaat de leiding uit mannelijke en vrouwelijke begeleiders. Tijdens een schoolkamp gelden dezelfde gedragsregels als in een normale schoolsituatie. De leiding slaapt in een aparte slaapzaal. Indien nodig slaapt er een begeleider/ouder/leerkracht op de slaapzaal van de kinderen. Een kind slaapt nooit alleen met een begeleider/ouder/leerkracht op een kamer.

Buitenactiviteiten

Er wordt altijd in groepsverband aan activiteiten gedaan. Kinderen worden niet alleen naar een bepaalde plaats (bos, strand etc.) gestuurd, ook niet vergezeld door een enkel lid van de leiding.

Alleen zijn met een leerling

In het algemeen geldt ook voor schoolreisjes dat een één op één situatie zoveel mogelijk wordt voorkomen. Verder gelden alle regels die toepasbaar zijn op hiervoor genoemde onderdelen van deze gedragscode.

Omgaan met leerlingen in klassen- en schoolsituaties

Het realiseren van een veilig schoolklimaat is voorwaardelijk voor het bewerkstelligen van leerprocessen. Te allen tijde dienen leerlingen, ouders, medewerkers etc. zich *veilig, geborgen en gekend* te voelen. In het algemeen geldt:

- neem elke leerling serieus, laat haar in zijn waarde, respecteer de ander;
- wees open en eerlijk, oordeel, waardeer positief;
- gebruik onder alle omstandigheden correct taalgebruik;
- praat niet negatief over een leerling;

- sluit een vervelende situatie altijd positief af, stuur een leerling niet met een negatief gevoel naar huis.

Contacten tussen leerkrachten en leerlingen

Lichaamscontact

Lichaamscontact algemeen

Bij jongere leerlingen, met name bij kleuters, komen met enige regelmaat situaties voor waarin er (enig) lichamen contact is en leerling/leerkracht heel dicht bij elkaar zijn. Ook bij motorische oefeningen of motorische leersituaties kan het lichaamscontact noodzakelijk zijn. In deze situaties kan het binnen de context wenselijk zijn lichamen contact te hebben of heel dicht bij te staan. Hierbij geldt wel dat zij de leerlingen niet onnodig en niet ongewenst aanraken.

Knuffelen en op schoot nemen

Kinderen worden nooit tegen hun wil op schoot genomen. In de onderbouw kan het voorkomen dat leerlingen op schoot genomen worden wanneer de leerlingen dit zelf aangeven. In de bovenbouw gebeurt dit niet meer.

Controleverlies

Soms kan het voorkomen dat een leerling haar zelfbeheersing volledig verliest. Deze dient dan tegen zichzelf in bescherming te worden genomen en in bedwang te worden gehouden d.m.v. lichamen contact. Dit is soms ook nodig ter bescherming van medeleerlingen, van anderen en zichzelf en is om die reden toegestaan. Hier geldt dat er sprake is van strikt noodzakelijk contact.

Vechtende leerlingen

Als vechtende leerlingen uit elkaar moeten worden gehaald en het lukt niet met woorden, dan worden ze met minimale aanrakingen door een volwassene uit elkaar gehaald.

Leerlingen aanraken, aanhalen

Een aai over de bol of een schouderklopje zijn gewenste pedagogische interventies. In het algemeen geldt hierbij: let erop of een leerling hiervan gediend is.

Leerlingen troosten en belonen

Leerlingen hebben het recht aan te geven wat zij wel en niet als prettig ervaren bij troosten en belonen. Lichamen contact kan bij het troosten heel goed zijn. Merk je dat een leerling dit niet wil, dan doe je dit niet. Spontane reacties blijven mogelijk, ook in de hogere groepen, waarbij de wensen en grenzen van de leerlingen altijd gerespecteerd moeten worden.

Leerlingen zoenen

Leerkrachten zoenen geen kinderen, noch vragen om een zoen. Uitzonderingen (afscheid, verjaardag kind, diploma-uitreiking, enz.) kunnen er zijn echter alleen indien een leerling dat wenst en alleen in het bijzijn van anderen. Wanneer een leerling een leerkracht spontaan wil zoenen, wat bij kleuters nog wel eens voorkomt, wordt dit toegelaten.

Leerlingen straffen

Er worden geen lichamen straffen gegeven.

Lichamen geweld

Lichamen geweld tussen personen wordt in geen enkele situatie getolereerd.

Overige contacten tussen leerkrachten en leerlingen

Alleen met een leerling of leerlingen in een afgesloten ruimte

Leerkrachten proberen zoveel mogelijk te voorkomen dat zij met een leerling in een afgesloten ruimte verkeren. Als dit niet te voorkomen is, wordt er - indien mogelijk - voor gezorgd dat de deur openstaat, of dat men, door bijvoorbeeld een raam, naar binnen kan kijken, zodat collega's kunnen horen wat er besproken wordt c.q. zien wat er gebeurt.

Nablijven

De deur dient open te blijven staan als een leerling alleen met de leerkracht in de klas is. Een collega wordt ingelicht over de situatie. Wanneer leerlingen langer dan een kwartier moeten nablijven, worden ouders hiervan op de hoogte gesteld. Een leerkracht blijft nooit alleen op school met een leerling.

Interne vertrouwenspersoon

Wanneer een van de vertrouwenspersonen in een lokaal met de deur dicht in gesprek is met een leerling, een ouder of collega, dan worden zij in principe niet gestoord.

Omgaan met leerlingen in de thuissituatie

Contact leerkracht/leerling buiten schooltijden

Buiten de schooltijden is het niet toegestaan contact te hebben met leerlingen anders dan betreffende huiswerk of andere schoolse zaken. E-mailen, chatten, sms-en, twitteren of contact via andere sociale media met leerlingen is niet toegestaan.

Leerlingen thuis uitnodigen

Leerlingen worden niet alleen bij een leerkracht thuis uitgenodigd. Wanneer een groep leerlingen een leerkracht bezoekt (bijvoorbeeld voor een klassenfeest), dan gebeurt dit alleen met instemming/medeweten van de ouders en van een directielid en er is ook voldoende, aanvullende begeleiding van volwassenen. Mocht een leerkracht ook ouder/familielid zijn van een leerling van de school, dan is er sprake van een uitzondering wanneer het een vriendje of vriendinnetje van haar (kind)eren/neefje/nichtje e.d. betreft.

Contacten tussen leerkrachten en ouders

Ook ten aanzien van de contacten tussen leerkrachten en ouders gelden de algemene regels/bepalingen, genoemd onder "Omgaan met leerlingen in klassen- en schoolsituaties"

Contact ouders

Voor- en na schooltijd hebben de ouders gelegenheid om de leerkrachten te spreken of afspraken te maken. Alle telefonische berichten gaan bij voorkeur via het telefoonnummer van de school. Mailverkeer loopt via het schoolmailadres van de leerkracht. Het is niet toegestaan dat privé telefoonnummers en privé e-mailadressen van de leerkrachten voor schoolse zaken worden gebruikt. Wanneer de veiligheid c.q. het welbevinden van leerlingen en/of leerkrachten in gevaar komt/is kan natuurlijk van deze basisregel worden afgeweken. Uitgangspunt is dat het voor de ouder in alle gevallen duidelijk is in welke hoedanigheid contact wordt gezocht: als leerkracht van het kind dus, of als medewerker van PCPO Midden-Brabant. Deze maatregel is nodig omdat, vooral door het gebruik van sociale media, de persoonlijke levenssfeer en de professionele levenssfeer steeds meer vermengd worden. Een ander aandachtspunt is het gebruik van Hot- en G-mailadressen: in veel gevallen zijn deze aangemaakt rond het veertiende levensjaar. De naamgeving stamt daarbij ook nog veelal uit die tijd, waardoor niet altijd de gewenste professionele uitstraling wordt bereikt.

Tussen leerkrachten en ouders/leerlingen

Ouders en leerlingen mogen zonder toestemming geen gebruik maken van de privé-nummers van leerkrachten. Schoolreis en schoolkamp zijn uitzonderingen op deze regel. Bij schoolreizen en kampen wordt een aantal contactnummers van begeleiders verstrekt aan de ouders/verzorgers.

Foto's

Er worden van diverse activiteiten foto's gemaakt. Deze foto's kunnen online gepubliceerd worden. Zoals eerder gesteld in deze gedragscode dient een school toestemming te vragen aan ouders voor het fotograferen en het publiceren van foto's van hun kinderen.

Echtscheiding

Wettelijk is geregeld dat de ouder waarbij het kind verblijft ook de andere biologische ouder dient te informeren. In niet alle gevallen gebeurt dat echter, of is dat haalbaar, bijvoorbeeld door de slechte onderlinge verhoudingen. Wanneer niet beide biologische ouders geïnformeerd worden heeft de school een wettelijke taak om dit op te pakken en de informatieverstrekking, betreffende het welbevinden en de voortgang van het onderwijsleerproces, op zich te nemen. Dit kan op verschillende manieren. In de meeste gevallen is maatwerk nodig, afgestemd op de onderlinge verhoudingen van

beide ex-partners. Te allen tijde voorkomen scholen en leerkrachten om partij te worden in het conflict c.q. de scheiding.

Leerkrachten dienen op de hoogte te zijn wanneer ouders van een leerling gaan scheiden/gescheiden zijn. Leerkrachten verstrekken de ouders informatie over hoe daar op school mee wordt omgegaan.

Contacten tussen leerkrachten onderling

Collegialiteit

Collegialiteit is een belangrijke voorwaarde om goede, functionele samenwerking tot stand te brengen. De onderlinge samenwerking draagt bij aan het bereiken van een hoge onderwijskwaliteit. We bevorderen collegialiteit door het rechtstreeks aanspreken van elkaar in plaats van het indirect meningen over elkaar ventileren. Het uitgangspunt is dan ook: we praten mét collega's, niet over collega's.

Contacten

In een organisatie waar mensen samenwerken, zowel binnen als buiten de school, maar ook zeer solistisch werk verrichten in de eigen groep, is het van belang dat er goed onderling contact is. De kwaliteit van het onderwijs is daarmee gediend, maar ook de onderlinge sfeer en het klimaat in de school. Naast contacten die voortvloeien uit de uitoefening van de functie en die dus een verplichtend karakter hebben, zoals teamoverleg, ouderavonden, de sportdag, het schoolfeest, jaaropening of -sluiting, zijn er contacten die niet verplichtend zijn, maar waarbij ieders aanwezigheid als vanzelfsprekend dan wel als gewenst wordt beschouwd. Denk hierbij aan: gezamenlijk koffiedrinken voor, tijdens of na lestijd, een gezamenlijke lunch, een diner bij een gelegenheid (jubileum, jaarsluiting), een maandborrel, enzovoort. Een en ander volgens de school specifieke afspraken en uitgesproken verwachtingen.

Handelwijze bij onderlinge problemen voor alle leden van het lerarenteam

Mochten er in de onderlinge samenwerking irritaties ontstaan, dan is het de plicht van beide partijen hier snel en adequaat op te reageren. Om eventuele problemen te kunnen aanpakken, is het van belang deze direct bespreekbaar te maken met betrokkene. Er samen in goed overleg uitkomen is ons doel. Lukt dat niet, dan kan een andere collega of directielid om advies gevraagd worden. Het doel hierbij is om te komen tot handvatten die de collega kunnen helpen om tot een gesprek te komen. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om het gelijk te halen of te krijgen voor het beoogde probleem. Het is dus niet correct met andere collega's het probleem op inhoud te bespreken, het is immers niet hun probleem. Daarbij breng je je collega(s) in een loyaliteitsconflict en draagt niet bij aan een professionele, gezonde schoolcultuur. In de omgang met elkaar gelden de volgende regels:

- accepteer de ander zoals zij is;
- heb vertrouwen in elkaar, steun elkaar;
- wees eerlijk, meelevend en hulpvaardig;
- streef naar openheid, bespreek problemen eerst met elkaar;
- corrigeer/help elkaar door zaken te benoemen;
- roddel niet over anderen, ga in gesprek of verwijst naar de plaats waar de kritiek uitgesproken moet worden;
- maak je eigen mening kenbaar;
- draag bij aan een voor ieder prettig werk- en leefklimaat;
- uit geen seksistische taal of maak geen seksistisch getinte grappen naar anderen toe, houd er rekening mee dat voor ieder de grens anders ligt;
- spreek elkaar erop aan als je vindt dat een collega "te ver" gaat in uitlatingen of gedragingen.

Relaties op het werk

Waar mensen werken kunnen relaties ontstaan. Relaties op het werk zijn van alle dag en komen ook in het onderwijs voor. De eerste stap is dat relaties met collega's worden gemeld bij het bestuur van de stichting. Een gesprek met de bestuurder is daarna in alle gevallen de eerste stap.

In het kader van dit document onderscheiden we twee soorten relaties, te weten relaties die ontstaan tussen ongebonden personen en relaties die ontstaan tussen twee personen waarvan er tenminste één al een (duurzame) relatie heeft.

De laatst genoemde categorie wordt binnen PCPO Midden-Brabant afgewezen. Deze strookt niet met onze levensbeschouwelijke en morele uitgangspunten. Afhankelijk van de situatie en de

omstandigheden zal er gekeken worden naar deze situatie en in overleg met de betrokkenen zal er vervolgens worden opgetreden en worden er besluiten genomen.

Relaties tussen ongebonden collega's worden als positief beschouwd. Gelukkige mensen zijn over het algemeen gelukkige medewerkers. Het omgaan met relaties op het werk valt ook onder professionaliteit en hierbij horen een aantal gedragsmatige en communicatieve handelingen. Een relatie tussen twee collega's is niet verdorven of verkeerd en als zodanig verdient dit feit open communicatie. Speciale aandacht verdienen situaties tussen collega's waarbij sprake is van een gezagsverhouding: een leidinggevende met een medewerker bijvoorbeeld. De volgende afspraken gelden bij PCPO Midden-Brabant:

- De relatie wordt gemeld bij het bestuur;
- Er vindt een gesprek plaats met de bestuurder, waarbij de focus ligt op het positieve en waarbij afspraken gemaakt worden over de communicatie van de relatie. Het betreft dan vooral de interne communicatie, naar collega's, collega leidinggevend, eventueel de Raad van Toezicht e.d. Externe communicatie is niet aan de orde. Een collega kan niet worden gedwongen om over de ontstane relatie te communiceren, maar krijgt tenminste een advies mee. Het betreft de volgende zaken:
  - Als partners is geen sprake meer van objectiviteit. Teamleden kunnen zich zorgen maken over het feit dat de partner wordt voorgetrokken, of juist extra streng wordt behandeld;
  - Wijs collega's op hun mogelijkheden wat betreft gevoelens van onbehagen in het algemeen, maar ook in relatie met het onderwerp. Er is een interne vertrouwenspersoon op school, een externe vertrouwenspersoon en men kan zich tot het bestuur wenden;
  - Laat een collega meekijken bij de behandeling van bijvoorbeeld verlofverzoeken van de partner en zorg ervoor dat je dezelfde regels hanteert voor iedereen: communiceer dat ook zo. Nog beter is om dit over te laten aan een collega leidinggevende;
  - De uitvoering van de gesprekscyclus: vanwege het gebrek aan objectiviteit kan dit beter aan een collega worden overgedragen: benoem dit tijdens de voorlichting;
  - In alles een professionele houding blijven uitstralen, zeker in de omgang met elkaar. Dat houdt ook in geen affectievolle handelingen op de werkvloer (knuffelen, zoenen e.d.);
  - Over iedereen wordt wel eens gemopperd, ook als zij er niet bij is. Dat hoort niet, maar gebeurt wel. Wanneer de partner van een leidinggevende tot het team behoort krijgt zij daarin een andere rol: men is bedacht op de aanwezigheid van de partner, kan zich gaan afzonderen van de partner, of juist de partner extra aandacht geven om te kijken of ze iets kunnen "regelen" bij de leidinggevende via de partner.
- Iedereen gaat gewoon weer verder met het professionele leven.

9.3 *Het begeleiden van leerlingen bij persoonlijke verzorging en medicijn toediening*

Tijdens het schoolse leven kunnen zich situaties voordoen waarin leerlingen of collega's ondersteund moeten worden bij hun persoonlijke verzorging. Ook kan het voorkomen dat er medicijnen moeten worden verstrekt. De richtlijnen hiervoor liggen vast in het "Protocol medicijnverstrekking en medisch handelen". Van alle personeelsleden wordt verwacht dat zij zich strikt aan deze richtlijnen houden.

9.4 *Kledingvoorschriften*

Op grond van de Algemene wet gelijke behandeling mogen kledingvoorschriften niet discriminerend zijn t.a.v. godsdienst of levensovertuiging, politieke overtuiging, ras, geslacht, nationaliteit of seksuele geaardheid. Met respectering van voorgaande beperken de schoolvoorschriften met betrekking tot kleding tot:

- kleding mag de communicatie en identificatie niet belemmeren (geen gezicht bedekkende kleding);
  - kleding mag niet aanstootgevend zijn en dient aan algemene fatsoensnormen te voldoen.
- a. Het schoolteam ziet er op toe dat de leerlingen gekleed volgens algemene fatsoensnormen de school bezoeken ten einde ongewenste overdaad aan seksuele uitstraling te voorkomen.

- b. Leerkrachten maken over kleding geen opmerkingen die kwetsend of als bewust prikkelend kunnen worden uitgelegd. Het dragen van een hoofddoek wordt toegestaan, maar niet tijdens de gymles als deze een gevaar oplevert. Hiervoor zijn speciale hoofddoeken te koop. In de klas is het niet toegestaan hoofddeksels (petten en hoeden) te dragen anders dan om godsdienstige redenen. Voor leerkrachten en stagiaires geldt dat ze alert zijn op uitdagende of aanstootgevende, (te) onthullende kleding.
- c. Leerkrachten zijn gezagsdragers en hebben een voorbeeldfunctie ten opzicht van kinderen. Hieruit vloeit voort dat verschil, ook in de kleding, tussen leraar en leerling zichtbaar moet zijn. Natuurlijk is respectvolle kleding ook van toepassing in de omgang met andere volwassenen. In het oog springende piercings, anders dan in het oor, moeten tijdens de schooluren zijn verwijderd. Tattoos dienen bedekt te zijn tijdens de werktijden.
- d. De voorschriften mogen de vrijheid van meningsuiting niet aantasten;
- e. De voorschriften moeten worden opgenomen in de schoolgids van de betreffende school;
- f. De maatregel op het overtreden van een kledingvoorschrift mag niet onevenredig zwaar zijn.

9.5 Omgaan met elektronische informatie- en communicatiemiddelen

De gedragsregels en bepalingen voor het omgaan met elektronische informatie- en communicatiemiddelen (EIC) is vastgelegd in een beleidsdeel, te weten het beleidsdeel: "Afspraken omgaan internet, e-mail en mobiele telefoons". Recentelijk is dit beleidsdeel uitgebreid met afspraken over het gebruik van de sociale media.

9.6 Omgaan met sociale media

Bij het gebruik van sociale media dient nadrukkelijk rekening gehouden te worden met de gevaren en beperkingen wanneer het professionele bestaan en het privéleven te nadrukkelijk door elkaar gaan lopen: een vrolijke vakantiefoto op een persoonlijk Facebookprofiel kan informatief zijn, maar draagt deze in alle gevallen bij om de professionaliteit van de beroepsbeoefenaar te ondersteunen en verdient deze respect van ouders en leerlingen?

In alle gevallen waarin de gedragscode/gedragsregels niet (direct) voorziet/voorzien, ligt het binnen de verantwoordelijkheid van het personeelslid in de geest hiervan te handelen.

9.7 Melden van misstanden

Voor het melden van misstanden is moed nodig. Bij het melden van misstanden blijft het nodig om te doen aan waarheidsvinding: is de melding juist, is sprake van feiten of van (verkeerde) interpretaties. Regelmatig lijkt het zo dat de boodschapper degene is die gestraft wordt. Wanneer de boodschapper correct en integer handelde is dat niet juist. De zogenaamde klokkenluidersregeling is bedoeld voor het kunnen melden van een vermoeden van een misstand.

Een vermoeden van een misstand is een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden met betrekking tot de organisatie waar u werkt en waarbij een maatschappelijk belang in het geding is, als gevolg van:

- een (dreigend) strafbaar feit;
- een (dreigende) schending van regels;
- een (dreigend) gevaar voor de volksgezondheid, de veiligheid of het milieu;
- een (dreiging van) bewust onjuist informeren van publieke organen;
- een (dreigende) verspilling van overheidsgeld;
- een (dreiging van) het bewust achterhouden, vernietigen of manipuleren van informatie over deze feiten;
- enig ander feit, gevaar of dreiging dat op redelijke gronden aanleiding geeft tot een vermoeden van een misstand als bedoeld in de eerste volzin van dit lid.

Tenzij sprake is van uitzonderingsgevallen (bijvoorbeeld acuut gevaar) meldt u een vermoeden van een misstand intern:

- bij de directeur-bestuurder;
- bij de toezichthouder als het vermoeden van de misstand de directeur/bestuurder betreft;
- bij de externe vertrouwenspersoon.

10. Vertrouwenspersoon integriteit

Mevrouw Annette de Koning is de externe vertrouwenspersoon binnen PCPO Midden-Brabant. Indien u een vermoeden van een misstand wilt melden, kunt u zich, onder andere, tot haar wenden. U kunt haar telefonisch bereiken via 06-10585367 of per e-mail: adekoning@edux.nl

11. Tot slot

Dit document is opgesteld om beter in staat te zijn om de veiligheid te garanderen van alle betrokkenen in en bij de school. Duidelijk zal zijn dat het naleven van de code hierbij een grote rol speelt. Het kenbaar maken van de code dient te geschieden op schoolniveau, waarbij duidelijke afspraken gemaakt moeten worden over de wijze en de duur van de implementeren. Alleen door draagvlak te creëren kan het naleven van de code gerealiseerd worden en dat is in ons aller belang.